

Bruselj, 30. januar 2023
(OR. en)

5422/23

COSCE 2
COPS 31
CFSP/PESC 91

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	5262/23
Zadeva:	Sklepi Sveta o prednostnih nalogah EU pri sodelovanju s Svetom Evrope v obdobju 2023–2024

V prilogi vam pošiljamo Sklepe Sveta o prednostnih nalogah EU pri sodelovanju s Svetom Evrope v obdobju 2023–2024, kot jih je odobril Svet na 3929. seji 30. januarja 2023.

Prednostne naloge EU pri sodelovanju s Svetom Evrope v obdobju 2023–2024

1. Neizzvana, neupravičena in nezakonita vojna agresija Rusije proti Ukrajini ter njeni poskusi, da na silo spremeni evropski varnostni ustroj, so v nasprotju z na pravilih temelječim mednarodnim redom in demokratičnimi temelji evropske politične, družbene in gospodarske ureditve. V teh razmerah bi morala EU in Svet Evrope izboljšati kakovost in povečati obseg svojih odnosov.
2. V svetu, v katerem je multilateralizem na preizkušnji zaradi enostranskih pristopov v povezavi s premiki v geopolitični moči, sta Evropska unija in Svet Evrope zaradi svoje moči, strokovnosti in kompetenc drug za drugega koristna. Še nikoli ni bilo tako pomembno, da se multilateralizmu postavimo v bran. Evropska unija je prepričana, da je učinkovit multilateralizem, utemeljen na skupnih pravilih, še naprej najboljši način za ohranitev svetovnega miru in varnosti ter okrepitev človekovih pravic, demokracije in pravne države v Evropi. Zato bo EU v okviru izvajanja skupne izjave iz leta 2021 o krepitvi prispevka Evropske unije k na pravilih temelječemu multilateralizmu še naprej sodelovala s Svetom Evrope ter obenem prispevala k izpolnjevanju agende Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030 in njenih ciljev trajnostnega razvoja.
3. Ruska vojna agresija proti Ukrajini ima kot huda kršitev mednarodnega prava in velika grožnja mednarodnemu miru in varnosti resne posledice za evropsko večstransko ureditev, tudi za odnose med EU in Svetom Evrope. V tem času je izredno pomembno ohraniti enotnost, ponovno potrditi pomen naših skupnih vrednost in načel ter okrepiti vlogo Sveta Evrope kot referenčne točke za spodbujanje in varovanje človekovih pravic, demokracije in pravne države v Evropi.

4. EU podpira izvedbo četrtega vrha voditeljev držav in vlad držav članic Sveta Evrope, ki bo s tega vidika izredno pomemben. Kot je nakazala posvetovalna skupina Sveta Evrope na visoki ravni, bo vrh priložnost, da se na najvišji politični ravni potrdi zavezanost temeljnim vrednotam Sveta Evrope ter določi njegova vloga v novih geopolitičnih razmerah. Unija pozdravlja poročilo posvetovalne skupine na visoki ravni, ki med drugim pomembno prispeva k pripravam na vrh.
5. Leta 2009 je začela veljati Lizbonska pogodba, s čimer so človekove pravice, demokracija in pravna država postale osrednji del politik Evropske unije, hkrati pa so se okrepile možnosti za sodelovanje s Svetom Evrope. Organizaciji sta v zadnjih letih razvili strateško partnerstvo, utemeljeno na skupnih vrednotah in prednostnih nalogah. Evropska unija je postala glavna institucionalna partnerica Sveta Evrope v političnem, finančnem in pravnem smislu, kot je bilo ponovno potrjeno maja 2021 na ministrskem zasedanju Odbora ministrov v Hamburgu.
6. Da bi okrepili demokracijo v evropskih državah, je postalo nujno, da z združenimi močmi preokrenemo nazadovanje demokracije, spodbujamo pravno državo in varujemo človekove pravice, zaščitimo nedotakljivost demokratičnih procesov pred zunanjim vmešavanjem in dezinformacijami, varujemo neodvisnost sodstva, zagotovimo medijsko svobodo in varnost novinarjev ter izboljšamo učinkovitost demokratičnih institucij in odločanja, tudi s smiselno udeležbo civilnodružbenih akterjev in večjo angažiranostjo državljanov. Med Konferenco o prihodnosti Evrope – ki je bila primer participativne demokracije na ravni Evropske unije, kakršnega doslej še nismo videli – so bili preizkušeni novi načini vključevanja državljanov in državljanek v posvetovanja o nadaljnjem razvoju Evrope glede na nove izzive, ustvarjene pa so bile tudi nove možnosti za prihodnje sodelovanje s Svetom Evrope pri uresničevanju predlogov s Konference, in sicer v okviru Svetovnega foruma za demokracijo in Konference Sveta Evrope za mednarodne NVO. EU in Svet Evrope nameravata ustvariti še več možnosti za udeležbo državljanov pri evropskih zadevah ter ustvariti nove prostore za razprave med Evropejci.

7. Od sprejetja sklepa Odbora ministrov z dne 16. marca 2022 Ruska federacija ni več članica Sveta Evrope in prav tako ni več visoka pogodbenica Evropske konvencije o človekovih pravicah (EKČP), s čimer je več kot 140 milijonov prebivalcev Rusije ostalo brez varstva za svoje človekove pravice, ki ga zagotavlja konvencija. Evropska unija je še naprej v celoti zavezana učinkovitemu delovanju sistema, utemeljenega na konvencijah Sveta Evrope, in bo nadalje podpirala njegove pobude za intenzivnejši razvoj vrednot organizacije, nenazadnje njene dejavnosti v podporo Ukrajini. Svet Evrope bi moral tudi okrepiti sodelovanje z beloruskimi (vključno z novoustanovljeno Kontaktno skupino) in ruskimi akterji iz vrst demokratične opozicije in civilne družbe, neodvisnimi mediji in zagovorniki človekovih pravic, ki delujejo v domovini in zunaj nje, ter pri tem pozornost ciljno usmeriti na zaveze glede človekovih pravic in demokracije, sprejete na drugih večstranskih platformah, na primer v Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi.
8. EU izpostavlja osrednjo vlogo človekovih pravic, kot jih zagotavlja Evropska konvencija o človekovih pravicah (EKČP) in jih razlaga Evropsko sodišče za človekove pravice, v pravu EU ter pomen pristopa EU k EKČP, ki EU omogoča, da kot pogodbenica formalno sodeluje v postopkih pred Evropskim sodiščem za človekove pravice. V tem okviru bo EU še več pozornosti namenjala delu Odbora ministrov pri nadziranju izvrševanja sodb sodišča.

9. Poleg tega bo EU še naprej podpirala dejavnosti v okviru delnih sporazumov in dejavnosti specializiranih teles, zlasti Evropske komisije za demokracijo skozi pravo (Beneška komisija), Skupine držav proti korupciji (GRECO), Odbora strokovnjakov za ocenjevanje ukrepov proti pranju denarja in financiranju terorizma (MONEYVAL), Skupine strokovnjakov za ukrepanje proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini (GREVIO), Skupine strokovnjakov za ukrepanje proti trgovini z ljudmi (GRETA), Evropske komisije za učinkovitost pravosodja (CEPEJ), Skupine Sveta Evrope za mednarodno sodelovanje na področju drog in zasvojenosti (Pompidoujeva skupina), Odbora za preprečevanje mučenja, Odbora za umetno inteligenco, lanzarotskega odbora, Evropskega odbora za socialne pravice in drugih mehanizmov za določanje standardov in spremljanje na področju človekovih pravic, demokracije in pravne države.
10. Perspektiva članstva v EU je pomemben dejavnik stabilnosti v Evropi, ki ga Svet Evrope še naprej krepi. Evropski svet je 23. junija 2022 Ukrajini, Republiki Moldaviji in Gruziji priznal evropsko perspektivo. Prihodnost teh držav ter njihovih državljanov je v Evropski uniji. S tem je obnovljen zagon za nadaljnji napredek glede človekovih pravic, demokracije in pravne države v teh državah in širši regiji.
11. EU priznava pomembno vlogo Sveta Evrope pri podpiranju usklajevanja z evropskimi standardi in pri krepitvi razvoja zmogljivosti pomembnih institucij med reformnimi procesi v državah Zahodnega Balkana in vzhodnega partnerstva. EU in Svet Evrope bosta še naprej skupaj pomagala državam kandidatkam in potencialnim kandidatkam za pristop k EU pri doseganju opaznega napredka pri vseh reformah za izpolnitev meril za članstvo v EU. V naših skupnih programih na območju širitve in v sosedstvu se bo nadaljevala podpora reformnim prizadevanjem na področju človekovih pravic, demokracije in pravne države.

12. Politika Sveta Evrope za južno sosedstvo in Evropski center za svetovno soodvisnost in solidarnost imata ključno vlogo pri izboljšanju dialoga in sodelovanja med Severom in Jugom, spodbujanju solidarnosti ter podpiranju stabilnosti in demokratične varnosti v Evropi, pa tudi v njenih sosednjih regijah. Vpliv Sveta Evrope danes sega daleč čez meje evropske celine, saj je veliko njegovih konvencij odprtih za podpis na svetovni ravni, več njegovih mehanizmov pa je razširjenih po celem svetu. Evropska unija bo še naprej spodbujala pristop neevropskih držav k najpomembnejšim konvencijam Sveta Evrope, tudi na področju mednarodnega pravnega sodelovanja.
13. Leta 2021 je globalni znesek za sodelovanje v okviru skupnega programa EU in Sveta Evrope dosegel 207,4 milijona EUR, pri čemer so letni prejemki za te programe predstavljali 57 % vseh zunajproračunskih sredstev Sveta Evrope. Leta 2019 se je začela nova pot sodelovanja med EU in Svetom Evrope, s proračunom več kot 17 milijonov EUR v okviru Instrumenta Evropske komisije za tehnično podporo, iz katerega države članice EU dobivajo podporo za pripravo in izvajanje upravnih in strukturnih reform za večjo rast na področjih, med katerimi so tudi človekove pravice, demokracija in pravna država. To odlično sodelovanje, ki se zadnjih nekaj let še krepi, se bo nadaljevalo tudi v sklopu sedanjega večletnega finančnega okvira za obdobje med letoma 2021 in 2027.
14. V letih 2023 in 2024 bo EU še naprej med prvimi pri podpiranju prizadevanj za reformiran in poživljen Svet Evrope, da bi se tako zagotovila finančna vzdržnost in stalna osredotočenost na učinkovitost. Prizadevala si bo za večjo vidnost ciljev in dejavnosti Sveta Evrope ter konkretnih rezultatov, doseženih v sodelovanju med EU in Svetom Evrope, in boljše obveščanje o njih, tudi s pogostejšimi skupnimi izjavami in dogodki na teme v skupnem interesu. K večji vidnosti lahko prispeva tudi močnejša udeležba civilne družbe.

15. Vzajemno koristno sodelovanje med EU in Svetom Evrope se bo v naslednjem dveletnem obdobju nadalje razvijalo v okviru treh glavnih stebrov partnerstva, in sicer političnega dialoga, pravnega sodelovanja in programskega sodelovanja, s poudarkom na naslednjih prednostnih nalogah s področja človekovih pravic, demokracije in pravne države, ki so medsebojno povezane in se vzajemno krepijo. Organizaciji si bosta prizadevali okrepiti politični dialog, tudi z rednimi stiki na visoki politični ravni, ter si medsebojno pomagati pri normativnem razvoju in razvoju politik na teh področjih:

ČLOVEKOVE PRAVICE

16. EU bo podpirala Svet Evrope, Evropsko sodišče za človekove pravice in sistem Konvencije o človekovih pravicah kot glavne instrumente za varstvo človekovih pravic v Evropi. V tem okviru se EU ponovno zavezuje, da bo pristopila k Evropski konvenciji o človekovih pravicah. Unija bo pri izvajanju prednostnih nalog EU na področju človekovih pravic v okviru svojih zunanjih ukrepov še naprej delovala v partnerstvu s Svetom Evrope, kar je v skladu z Akcijskim načrtom EU za človekove pravice in demokracijo (2020–2024).
17. Za zagotovitev človeškega dostojanstva je bistveno, da se odpravi smrtna kazen in izkorenini mučenje in drugo slabo ravnanje. EU in Svet Evrope bosta v sodelovanju s civilno družbo in NVO nadalje podpirala okrepljeno javno razpravo, dejavnosti ozaveščanja in aktivizma za odpravo smrtne kazni in njenih groznih posledic za posameznike, družine in družbe, izkoreninjenje mučenja in popravilo krivic za žrtve. Vsakoletna objava skupne izjave EU in Sveta Evrope zoper smrtno kazen dokazuje odločno zavezanost odpravi te kazni po celem svetu.

18. EU bo v sodelovanju s Svetom Evrope tako v državah članicah kot v svojih zunanjih odnosih nadaljevala delo za spodbujanje enakosti med spoloma, vključno z možnostjo za ženske, da enakopravno uresničujejo vse človekove pravice, ter njihovim opolnomočenjem in participacijo. S Svetom Evrope bo sodelovala tudi pri preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter pri boju proti njima. Istanbulske konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima je ratificiralo 21 držav članic EU, ki jo tudi izvajajo. EU in Svet Evrope bosta poskušala najti sinergije med pravnimi okviri za pravice žensk in političnimi zavezami, kot je agenda o ženskah, miru in varnosti, ter bosta preučila možnosti za skupne dejavnosti in programe o ženskah, miru in varnosti, kar je tudi v skladu z zunanjo politiko EU.
19. EU bo nadaljevala skupna prizadevanja s Svetom Evrope za boljše varovanje in promocijo otrokovih pravic, kot je določeno v strategiji EU o otrokovih pravicah, sklepih Sveta o strategiji EU o otrokovih pravicah in novi strategiji Sveta Evrope za otrokove pravice (2022–2027) z naslovom Otrokove pravice v praksi: od stalnega izvajanja do skupnih inovacij. Del tega naj bi bilo sodelovanje za večjo participacijo otrok v političnem in demokratičnem življenju, spodbujanje otrokom prijaznega sodstva, promocijo integriranih sistemov za zaščito otrok, zaščito otrok pred izpostavljenostjo škodljivim ali nezakonitim spletnim vsebinam ter zagotavljanje, da vsi ustrezni organi in službe skupaj ščitijo in podpirajo otroke.

20. Svet Evrope je ključni partner Evropske unije v boju proti spolnemu zlorabljanju otrok, na primer z razglasitvijo 18. novembra za evropski dan o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo. Unija bo še naprej krepila sodelovanje z vsemi relevantnimi subjekti v okviru Sveta Evrope pri izvajanju strategije za učinkovitejši boj proti spolnemu zlorabljanju in izkoriščanju otrok, v kateri so zajeti vsi trije ključni vidiki, in sicer preprečevanje, podpora pri preiskavah in pomoč žrtvam. Spolno zlorabljanje in izkoriščanje otrok je zločin, ki ne pozna meja. Za zagotovitev resnično globalnega odziva in okrepitev globalnih standardov za zaščito otrok pred takšnimi zločini bo Unija še naprej zagovarjala in si prizadevala za pristop in ratifikacijo Konvencije o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo (lanzarotska konvencija).
21. Evropska unija bo v skladu s strategijo EU za boj proti trgovini z ljudmi (2021–2025) in Direktivo 2011/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev nadaljevala delo s Svetom Evrope in njegovo Skupino strokovnjakov za ukrepanje proti trgovini z ljudmi (GRETA), da bi intenzivirala preprečevanje trgovine z ljudmi in odzivanje nanjo, izboljšala zaščito, podporo in opolnomočenje žrtev, zlasti žensk in otrok, ter okrepila regionalno sodelovanje glede mednarodne razsežnosti tega zločina.
22. Evropska unija bo poleg tega nadalje podpirala prizadevanja Sveta Evrope v zvezi s človekovimi pravicami migrantov in beguncev, s posebnim poudarkom na ženskah in osebah v ranljivem položaju, kot so otroci brez spremstva, LGBTI osebe, invalidi in osebe, ki se soočajo z diskriminacijo ali nasiljem. Unija je zavezana človekovim pravicam in postopkovnim zaščitnim ukrepom za vse migrante in prosilce za azil, nenazadnje za tiste, ki bežijo pred rusko vojno agresijo v Ukrajini. To dokazujejo predlogi iz novega pakta o migracijah in azilu ter predlogi, povezani s primeri instrumentalizacije migrantov, pa tudi takojšnja aktivacija Direktive o začasni zaščiti.

23. EU in Svet Evrope bosta okrepila izmenjave in komuniciranje o politikah in pobudah za boj proti rasizmu in antisemitizmu. EU bo tesno sodelovala s specializiranimi oddelki Sveta Evrope in Evropsko komisijo za boj proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI) na področju boja proti diskriminaciji, torej tudi v boju proti antisemitizmu in v negovanju judovskega življenja, v skladu s Strategijo EU za boj proti antisemitizmu in negovanje judovskega življenja (2021–2030) ter sklepi Sveta o boju proti rasizmu in antisemitizmu iz leta 2022.
24. Nadaljevalo se bo sodelovanje med EU in Svetom Evrope na področju svobode izpovedovanja vere ali prepričanja, tudi kar zadeva pravice pripadnikov manjšin, da izražajo svojo vero s posebnimi kulturnimi, tradicionalnimi in verskimi praksami, ali pravico, da ne pripadajo nobeni veri, v skladu z Listino o temeljnih pravicah.
25. Pripadniki manjšin in ranljivih skupin, vključno z LGBTI osebami, so v konfliktnih in izrednih humanitarnih razmerah pogosto med najbolj prizadetimi. V neizzvani in neupravičeni vojni agresiji Rusije proti Ukrajini se je ponovno izkazalo, da je treba za njihovo podporo in zaščito storiti več. EU bo v boju proti diskriminaciji LGBTI oseb še naprej sodelovala s Svetom Evrope, pri čemer bo razmislila o možnostih za skupne pobude, s katerimi bi jih podprli pri uresničevanju človekovih pravic.
26. Predvidene so tudi skupne dejavnosti za krepitev pravic pripadnikov drugih manjšin, zlasti pripadnikov rasnih ali etničnih manjšin ali pripadnikov romskih ali potujočih skupnosti.¹
27. EU in Svet Evrope si bosta v skladu z ustreznimi členi o nediskriminaciji Evropske konvencije o človekovih pravicah in Listine Evropske unije o temeljnih pravicah skupaj prizadevala za spodbujanje spoštovanja raznolikosti; v ta namen bosta varovala in promovirala človekove pravice pripadnikov narodnih manjšin v skladu z veljavnimi normami in standardi Sveta Evrope ter priporočili Beneške komisije.

¹ Glej Strategijo EU za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025 in Akcijski načrt EU za boj proti rasizmu za obdobje 2020–2025.

28. Kot je navedeno v sporočilu Evropske komisije z naslovom „Za večje vključevanje in zaščito v Evropi: vključitev sovražnega govora in kaznivih dejanj iz sovraštva na evropski seznam kaznivih dejanj“, sprejetem decembra 2021, bo posebna pozornost namenjena tudi skupnim dejavnostim za boj proti širjenju sovražnega govora in kaznivih dejanj iz sovraštva v Evropi, tako na spletu kot drugje.
29. Na področju ekonomskih in socialnih pravic si bo EU skupaj s Svetom Evrope prizadevala za spoštovanje, varstvo in uresničevanje človekovih pravic v skladu s prvotno Evropsko socialno listino in spremenjeno Evropsko socialno listino, ki poudarjata pravice starejših, žensk, otrok, invalidov in delavcev migrantov. Sodelovanje na tem področju bo osredinjeno na spodbujanje dostojnega dela za vse ter zlasti na izvajanje politike ničelne tolerance do dela otrok in na odpravo prisilnega dela; na zmanjševanje neenakosti z bojem proti revščini in socialni izključenosti, spodbujanje splošnega dostopa do socialne zaščite in nediskriminatornega dostopa do socialnih storitev; na socialni dialog; na pravico do varnih in zdravih delovnih pogojev za vse, svet dela brez nasilja in nadlegovanja ter odgovorno upravljanje v svetovnih dobavnih verigah. Sodelovanje s Svetom Evrope pri zavzemanju za socialne pravice se odraža tudi v njegovi udeležbi na polletnih forumih za spremljanje izvajanja zavez, sprejetih na socialnem vrhu EU v Portu leta 2021. EU bo spodbujala tudi učinkovito izvajanje Evropske socialne listine in njenih protokolov ter z zanimanjem spremljala potekajočo reformo za izboljšanje sistema, ki temelji na tej listini.
30. Evropska unija bo še bolj okrepila dolgoletno sodelovanje s strokovnimi skupinami Sveta Evrope na področju krvi, tkiv in celic: viri bodo porazdeljeni, darovalci in prejemniki pa bodo bolje zaščiteni v skladu s človekovimi pravicami in etičnimi zahtevami držav članic; tako bo poskrbljeno za boljše odzivanje na potrebe javnega zdravja. K temu cilju bo prispevalo tudi sodelovanje z Evropskim direktoratom za kakovost zdravil in zdravstvenega varstva.

31. Politično priznanje pravice do čistega, zdravega in trajnostnega okolja kot človekove pravice, kot je določeno v Resoluciji Sveta ZN za človekove pravice 48/13 in Resoluciji Generalne skupščine ZN A/76/L.75, je še en ključni element sodelovanja; organizaciji lahko v zvezi s tem vzajemno prispevata k večji ozaveščenosti in morebitnemu novemu normativnemu razvoju. EU pozdravlja sprejetje priporočila Odbora ministrov o človekovih pravicah in varstvu okolja; podpirala bo njegovo izvajanje in prihodnje delo Sveta Evrope na tem področju.
32. EU si bo prizadevala tudi za dolgoročno institucionalno in finančno stabilnost Konvencije o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov (v nadaljnjem besedilu: Bernska konvencija), katere pogodbenica je Unija in v kateri je poudarjeno, kako pomembna je odgovorna in trajnostna skrb za naravo, ki bo prispevala tudi k blaginji človeštva.
33. Zaradi ruske vojne agresije proti Ukrajini je še bolj očitno, kako pomembno vlogo imajo neodvisni in verodostojni mediji, zlasti v času konfliktov, očitno pa je tudi, kako zelo so izpostavljeni medijski delavci, ki poročajo o vojni in z vojnih območij. Evropska unija se bo v sodelovanju s Svetom Evrope še naprej spoprijemala z izzivi, ki vplivajo na neodvisnost in sposobnost preživetja medijev, škodijo raznolikosti, ogrožajo varnost novinarjev in drugih medijskih delavcev ter spodkopavajo zaupanje javnosti v informacije. Okrepila bo komunikacijo s Svetom Evrope, da bi izboljšala sodelovanje na področju svobode izražanja, svobode medijev, varnosti novinarjev ter boja proti manipulaciji z informacijami, proti dezinformacijam na spletu in zunaj njega ter proti strateškim tožbam za onemogočanje udeležbe javnosti in da bi prispevala k učinkovitejšemu usklajevanju mednarodnih pobud, da bi preprečili podvajanje. Delegacijam EU priporoča, naj se na platformi Sveta Evrope naročijo na prejemanje opozoril za svojo državo, da bi tako spodbujale zaščito novinarstva in varnost novinarjev, pa tudi smiselno udeležbo civilne družbe, zaščito zagovornikov človekovih pravic ter svobodo združevanja in mirnega zbiranja.

34. EU bo še naprej podpirala delo nacionalnih institucij za človekove pravice, zagovornikov človekovih pravic in neodvisnih organizacij civilne družbe, vključno z organizacijami, ki jih vodijo ženske in mladi, ter sodelovala pri zagotavljanju njihove dejanske in smiselne udeležbe v procesih Sveta Evrope. Sodelovanje s Svetom Evrope je pomembno tudi v zvezi z mehanizmi EU, kot je mehanizem EU za zagovornike človekovih pravic.
35. Evropska unija bo še naprej sodelovala s Svetom Evrope na področju človekovih pravic in umetne inteligence, da bi zagotovili odgovoren in na človekovih pravicah temelječ pristop k razvoju, zasnovi in uporabi umetne inteligence. V okviru Odbora za umetno inteligenco bo pomagala oblikovati horizontalni pravno zavezujoči instrument o umetni inteligenci, ki bo temeljil na standardih Sveta Evrope o človekovih pravicah, demokraciji in pravni državi ter bo spodbujal inovacije, hkrati pa si bo prizadevala uskladiti instrument Sveta Evrope z obstoječim pravnim redom EU in predlaganim Aktom o umetni inteligenci, pri čemer bo upoštevala razvoj dogodkov med zakonodajnim postopkom.
36. V sedanjih geopolitičnih razmerah bo Evropska unija še naprej namenjala vso pozornost in podporo stanju človekovih pravic na območjih dolgotrajnih konfliktov.

DEMOKRACIJA

37. EU si prizadeva varovati in krepiti demokracijo na svetovni ravni, zato prispeva k *vzpostavljanju odpornejših demokratičnih sistemov*. Kot je utemeljeno v globalni strategiji EU, je krepitev demokracije zunaj EU v strateškem interesu Unije, saj prispeva k osrednjim vidikom skupne zunanje in varnostne politike EU (miru in varnosti, multilateralizmu, razvoju, migracijam).

38. V sklepih Sveta o Akcijskem načrtu EU za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2020–2024 iz leta 2019 je bilo ugotovljeno, da se razmere za demokracijo po vsem svetu zapletajo in nenehno slabšajo. EU se bo s Svetom Evrope borila proti manipulativnemu vmešavanju, tudi proti dezinformacijskim kampanjam, in skupaj z njim reševala obstoječe izzive za demokracijo, in sicer s podpiranjem digitalne pismenosti, državljske vzgoje ter bolj preglednih in vključujočih demokratičnih procesov.
39. Strokovno znanje Beneške komisije, zlasti njeno strokovno znanje glede izboljševanja ustavnih standardov in volilne zakonodaje, močno koristi Evropski uniji. Pri spodbujanju volilnih reform, vključno s tistimi, ki temeljijo na priporočilih misij EU za opazovanje volitev, si bo prizadevala še poglobiti sodelovanje z Beneško komisijo in njenim sekretariatom.
40. Na področju izobraževanja bosta EU in Svet Evrope v okviru številnih uspešnih vodilnih projektov še naprej plodno sodelovala; posvetila se bosta predvsem zagotavljanju učinkovitega, enakega in vključujočega dostopa do kakovostnega rednega izobraževanja za vse, tudi za romske otroke². Sodelovanje je zaradi potreb ukrajinskih otrok, ki so pribežali v države Evropske unije, še toliko bolj pomembno. EU bo še naprej podpirala Observatorij za poučevanje zgodovine v Evropi prek projekta HISTOLAB, da bi okrepila pomen poučevanja zgodovine za ohranjanje demokracije v Evropi ter spodbujala občutek evropske identitete in državljanstva.
41. EU in Svet Evrope si bosta še naprej prizadevala za razvoj vključujočega, inovativnega in medsebojno povezanega evropskega visokošolskega prostora, zlasti s spodbujanjem demokratičnih načel in človekovih pravic.

² V skladu z evropskim strateškim okvirom za izobraževanje in strateškim okvirom EU za enakost, vključevanje in udeležbo Romov.

42. Na področju poučevanja jezikov je cilj skupnega dela, kot je sedanji sporazum o sodelovanju z Evropskim centrom Sveta Evrope za sodobne jezike, spodbujati enakost in nediskriminacijo z opredelitvijo skupnega evropskega pristopa k učenju jezikov. Cilj skupnega dela je tudi kakovostno izobraževanje za migrantske učence – visoko razvite jezikovne kompetence postanejo ključne prečne kompetence za boljše učenje, vključevanje, zaposljivost in socialno kohezijo. Večjezično izobraževanje je pomembno za podpiranje demokracije in vključujoče udeležbe vseh državljanov, tudi pripadnikov manjšin.
43. EU in Svet Evrope že dolgo in učinkovito sodelujeta na področju mladine. V okviru mladinskega partnerstva med EU in Svetom Evrope se spodbujajo participativne mladinske politike na različnih področjih, vključno s podporo izobraževanju in z zagotavljanjem pravih orodij za mlade v zvezi z digitalnim preходом. V letu 2023 bo mladinsko partnerstvo prispevalo k zapuščini evropskega leta mladih 2022 in k doseganju njegovih ciljev. Drug primer tega sodelovanja je izvajanje evropske agende za mladinsko delo, ki zagotavlja strateški okvir za krepitev in oblikovanje razvoja mladinskega dela. EU si bo s Svetom Evrope še naprej prizadevala krepiti vlogo mladih, saj meni, da je ključnega pomena za oblikovanju politik. Sredi leta 2023 bosta partnerski instituciji začeli dialog za pripravo novega delovnega načrta mladinskega partnerstva med EU in Svetom Evrope za obdobje 2024–2025. EU bo preučila možnosti za sodelovanje s Svetom Evrope v okviru evropskega leta spretnosti (2023).

44. Šport je lahko dragoceno orodje za promocijo človekovih pravic in blaginje evropskih državljanov, zlasti po pandemiji. EU bo s Svetom Evrope še naprej konstruktivno sodelovala pri več temah skupnega interesa na tem področju, kot sta boj proti sovražnemu govoru v športu in varen šport. Evropska unija je tesno sodelovala s Svetom Evrope pri sprejetju Konvencije o prirejanju rezultatov športnih tekmovanj (Konvencija iz Macolina) ter podpira njen cilj in načela; hkrati potrjuje, da je pomembno nadaljevati boj proti prirejanju rezultatov športnih tekmovanj. EU spremlja tudi razvoj dela v okviru Konvencije o celostnem pristopu k varnosti, zaščiti in storitvah na nogometnih tekmah in drugih športnih dogodkih (Konvencija iz Saint-Denisa).
45. Spoštovanje kulturnih pravic je ključni dejavnik pri doseganju trajnostnega razvoja. EU bo še naprej sodelovala s Svetom Evrope pri spodbujanju dostopa do kulturnih in umetniških dejavnosti ter pri pojmovanju kulture in medkulturnega dialoga kot temeljev sodobne družbe, ki ustvarja pogoje za izražanje, ohranjanje in razvoj različnih identitet. Kulturna raznolikost je bistvena vrednota demokracij in družb, ki temeljijo na spoštovanju in mirnem sobivanju. EU in Svet Evrope bi morala še naprej skupaj ustvarjati pogoje, ki krepijo kulturno raznolikost, ustvarjalnost in ustrezno priznavanje pravic avtorjev in umetnikov ter spodbujajo valorizacijo kulturnih dobrin in storitev.
46. EU bo še naprej sodelovala s Svetom Evrope pri organizaciji dni evropske dediščine, katerih cilj je povečati ozaveščenost evropskih državljanov o skupni kulturni in naravni dediščini ter jih spodbuditi k dejavnemu sodelovanju pri varovanju te dediščine za sedanje in prihodnje generacije. Ob upoštevanju zakonodaje EU in tekočih pobud bi bilo treba preučiti možnosti za sodelovanje na področju varstva kakovosti in raznolikosti krajine v javni politiki, zlasti v okviru določb konvencije Sveta Evrope o krajini, ki se nanašajo na mednarodno sodelovanje. Zaščita in varovanje kulturne in naravne dediščine ter varovanje in promoviranje jezikovne in kulturne raznolikosti so bistveni za preprečevanje nasilnega ekstremizma, boj proti dezinformacijam ter ustvarjanje pozitivnega dialoga in vključevanja.

47. EU in njene države članice priznavajo vlogo, ki jo ima razširjeni delni sporazum Sveta Evrope o kulturnih poteh pri spodbujanju evropske identitete in državljanstva prek poznavanja skupne evropske dediščine in ozaveščanja o njej ter pri razvoju kulturnih povezav in dialoga v Evropi, pa tudi z drugimi državami in regijami. Še naprej bodo spodbujale potencial kulturnih poti Sveta Evrope za kulturno sodelovanje, trajnostni teritorialni razvoj, socialno kohezijo in evropsko enotnost.

PRAVNA DRŽAVA

48. Strokovno znanje Sveta Evrope in njegova vloga na področju primerjalnega ocenjevanja sta v kontekstu letnega širitvenega svežnja EU in evropskega mehanizma pravne države ključnega pomena, med drugim tudi v zvezi s pripravo naslednjih izdaj letnega poročila o stanju pravne države, pregledom stanja na področju pravosodja v EU in stalnim izboljševanjem orodij EU za zaščito pravne države. Sodelovanje z Beneško komisijo, GRECO, CEPEJ in vsemi drugimi ustreznimi organi Sveta Evrope bo v prihodnjih letih ostalo absolutna prioriteta.
49. Zavezanost EU krepitvi spoštovanja človekovih pravic, demokracije in pravne države zajema tudi države kandidatke in potencialne kandidatke ter sosedstvo EU; tako si bo skupaj s Svetom Evrope prizadevala za pomoč tamkajšnjim državam pri izvajanju bistvenih reform in usposabljanja v zvezi s pravosodjem, bojem proti korupciji, promocijo človekovih pravic ter vlogo svobodnih in neodvisnih medijev in civilne družbe ter – kar zadeva države kandidatke in potencialne kandidatke – za spremljanje napredka, doseženega na teh področjih, če je ustrezno, v skladu z okrepljeno metodologijo pristopnega procesa.
50. EU bo v prizadevanjih za spodbujanje izvajanja standardov za okrepitev boja proti korupciji prav tako še naprej tesno sodelovala s skupino GRECO, na področju boja proti pranju denarja pa z odborom MONEYVAL. V sodelovanju s Svetom Evrope bo še naprej podpirala prizadevanja za krepitev pravne države in za boj proti korupciji na območju širitve in sosedstva EU, razvoj zmogljivosti za preprečevanje in zatiranje korupcije, preprečevanje pranja denarja in zagotavljanje učinkovitih pravosodnih odzivov.

51. EU bo v skladu s strategijo EU na področju drog za obdobje 2021–2025 in akcijskim načrtom EU na področju drog za obdobje 2021–2025, ki določata politični okvir in prednostne naloge politike EU na področju drog v prihodnjih letih, še naprej tesno sodelovala z mednarodno skupino Sveta Evrope za sodelovanje na področju drog in zasvojenosti z drogami (Pompidoujeva skupina), da bi zagotovila znanje, podporo in rešitve za učinkovite in z dokazi podprte politike na področju drog, ki v celoti spoštujejo človekove pravice.
52. Terorizem in nasilni ekstremizem resno ogrožata človekove pravice, demokracijo in pravno državo. EU je zavezana tesnemu sodelovanju s Svetom Evrope, da bi izboljšali odzivanje kazenskega pravosodja na področjih, kot so radikalizacija, ki vodi v terorizem in nasilni ekstremizem, ter reintegracija in rehabilitacija storilcev terorističnih kaznivih dejanj. Posebna pozornost bo namenjena zlorabam spleta s strani skrajnežev in teroristov ter radikalizaciji v zaporih.
53. Na področju boja proti kibernetiki kriminaliteti bo EU v okviru Budimpeške konvencije o kibernetiki kriminaliteti in njenih dodatnih protokolov še naprej sodelovala s Svetom Evrope. Budimpeško konvencij bo promovirala kot okvir za mednarodno sodelovanje in krepitev zmogljivosti.
54. Na področju trgovine s kulturnimi dobrinami bo EU sodelovala s Svetom Evrope v zvezi s konvencijo Sveta Evrope o protipravnih ravnanjih v zvezi s kulturnimi dobrinami (konvencija iz Nikozije), pri čemer bo upoštevala tudi načela in obveznosti iz Mednarodne konvencije Unesca o ukrepih za prepoved in preprečevanje nedovoljenega uvoza in izvoza kulturnih dobrin ter prenosa lastninske pravice na njih iz leta 1970. EU bo promovirala to konvencijo in njene cilje za preprečevanje in zatiranje nedovoljene trgovine s kulturnimi dobrinami in njihovega uničevanja, zlasti v okviru prihodnjega akcijskega načrta EU za boj proti nedovoljeni trgovini s kulturnimi dobrinami.
55. EU bo sodelovala s Svetom Evrope v podporo Organizaciji združenih narodov in drugim večstranskim pobudam, povezanim s pravno državo.